

- проф.В. І. Євдокімова і проф. О. М. Микитюка; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2011. – Вип. 35. – 91 с.
8. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок: Учеб. Пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. 2-е изд., доп. и перераб. - М.: Просвещение, 1984. – 240 с, ил.
9. Шорохов Е.В. Основы композиции: Учеб. для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов.-2-е изд., перераб. и доп. -М.: Просвещение, 1986. –207с., ил.

УДК 378.016:7.012.8

Маслова С.А.,

старший викладач

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ОБРАЗОТВОРЧА СКЛАДОВА В РОБОТАХ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ІНТЕР'ЄРУ»

В даній статті розглянуто роль архітектурного рисунку при візуалізації інформації у вигляді клаузури, як частини перед проектним аналізом моделювання інтер'єрів. Розглянуто роль клаузури як творчого процесу який спрямований на розвиток індивідуальних здібностей, креативного мислення, інтуїції, фантазії та графічного відображення ідеї.

Ключові слова: архітектурний рисунок, клаузура, інтер'єр, проект, архітектор, архітектурний образ.

Постановка проблеми. Велике значення в процесі архітектурного проектування відіграє володіння практичними навичками з архітектурного рисунку. Останнім часом все більше студентів надають увагу комп'ютерній графіці і тим самим втрачають майстерність проведення первинних етапів проектування, а саме ескізування та виконання клаузур. Архітектор повинен володіти на високому рівні архітектурним рисунком, щоб мати можливість швидкого вирішення завдань проектування, вміння надати замовнику ескізи для з'ясування основних питань з подальшим погодженням.

Виклад основного матеріалу. В процесі підготовки майбутніх архітекторів велике значення приділяється методиці архітектурного проектування. Методика направлена на мотивовані дії студента під час роботи над курсовими проектами з навчальної дисципліни «Основи інтер'єру». Саме задача викладача навчити та ознайомити з процесом проектування, творчого пошуку, обираючи оптимальних та раціональних рішень, робити логічні висновки.

Процес пошуку ідеї майбутнього архітектурного об'єкту є акумулювання знань з композиції, кольорознавства, креслення, конструкцій та інших дисциплін, а також застосування навичок з рисунку, в поєднанні з особистісними емоційними настроями, смаком, своїми перевагами, що дає можливість представити кінцевий результат у вигляді навчального архітектурного проекту інтер'єру приміщення.

Під час роботи над проектом інтер'єру приміщення велике значення необхідно приділяти первинному етапу, тобто пошуку образу, через аналіз поставлених задач. Спочатку виконується як би мовити первісна спроба, що в подальшому розкладається на вирішення різного спектру завдань, що проходить шлях від загального задуму архітектурної ідеї, до реального відтворення у вигляді графічного матеріалу з вирішенням поставлених завдань.

У навчанні архітектурного проектування клаузурі відводиться особлива роль. Клаузура – це начерк, ескіз-ідея, пошук шляхів рішення конкретної архітектурної задачі. Клаузура повинна виконуватися на задану тему, без використання літературних аналогів, без консультацій педагога, протягом певного не тривалого часу.

Головна мета клаузури – пошук і вираження ідеї проектного рішення через концентрацію творчих можливостей студента. Клаузура направлена на творчий пошук загальних ідей, концептуальних рішень через виявлення творчої інтуїції, фантазії, вміння реалізувати ідею майбутнього об'єкту графічними засобами, а саме засобами архітектурного рисунку.

Процес роботи над клаузурою можна відносно поділити на декілька етапів, а саме, аналіз завдання, абстрагування та зосередження на особистісному стані творчого пошуку і кінцевий етап – поєднання, узагальнення в одне ціле художньо образного мислення та задуму проектного рішення.

Щоб пробудити творчий потенціал у студентів та ознайомити з методом проведення клаузур на третьому курсі з дисципліни «Основи інтер'єру» студенти виконують клаузури інтер'єрів різних приміщень. Робота над виконанням цих клаузур дає змогу студентам розкритися, отримати первісні навички проектування, проявити фантазію та розвинути свою інтуїцію, а для викладача – визначити рівень підготовки, індивідуальні здібності, смаки, здатність до образного мислення та навички з рисунку та архітектурної графіки.

Рис. 1. Приклади клаузур практичної роботи № 1

На третьому курсі студенти виконують роботи на теми:

1. Основні принципи формування інтер'єру ванної кімнати з урахуванням ергономічних вимог. Практична робота виконується на аркуші формату А3 від «руки», у вигляді клаузули (рис. 1). У ході практичної роботи необхідно виконати дві перспективні зарисовки ванної кімнати за уявою, застосовуючи закони побудови перспективи, а також план приміщення з нанесеними габаритними розмірами приміщення та розташоване сантехнічне обладнання з дотриманням

ергономічних вимог. Уся робота виконується з урахуванням ознак певного стилістичного напрямку (за вибором студента).

Рис. 2. Приклади клазур практичної роботи № 2

2. Формування інтер'єру з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог (кухня-їдальня). Практична робота виконується на аркуші формату А3, у довільній техніці, за вибором студента та має містити наступні креслення:

– план приміщення з нанесенням усіх основних розмірів, а також на плані повинна бути зроблена чітка організація процесу приготування та прийому їжі з урахуванням усіх санітарно-гігієнічних та ергономічних вимог;

– дві перспективні зарисовки з різних видових точок, дотримуючись при цьому законів побудови перспективи, а також використати характеристики та ознаки певного стилістичного напрямку (за вибором студента) (рис. 2).

Рис. 3. Приклади клаузур практичної роботи № 3

3. Формування інтер'єру в умовах реконструкції та перепланування приміщення. Дана практична робота передбачає виконання перепланування існуючого житлового простору з метою покращення умов проживання, або з метою пристосування житла до інших умов.

Робота має містити наступні креслення та замальовки:

– план квартири (будинку) до перепланування з нанесеними розмірами приміщення та виділені кольором стіни (перегородки), які демонтуються;

– план квартири (будинку) після перепланування з розмірами отриманих приміщень та вирішенням функціонально-планувальної;

– одна перспективна замальовка кімнати (за вибором студента), яка дасть можливість побачити композиційне колористичне та стилістичне вирішення об'єкту в цілому. Це може бути дитяча, кабінет, спальня, загальна кімната (рис. 3).

Рис. 4. Приклади
клаузур практичної
роботи № 4

4. Формування інтер'єру громадської будівлі (підприємства обслуговування, громадського харчування, культурно-розважальних закладів). Проектування інтер'єру громадської будівлі виконати на прикладі підприємства громадського харчування (ресторану). Зважаючи на те, що просторова структура громадських будівель поділяється на дві основні зони – службова та громадська, у даній роботі потрібно приділити увагу саме зоні для відвідувачів та запроєктувати інтер'єр основного приміщення.

Для створення цілісного архітектурно-художнього образу інтер'єру необхідним є використання елементів живопису, графіки, скульптури, декоративного мистецтва, важливим є вирішення освітлення та колористики. Освітлювані прилади в громадських закладах можуть носити як функціональний так і декоративний характер.

Практична робота виконується на аркуші формату А3 у клаузурній графіці:

– план залу для відвідувачів з розташуванням меблів (столи, стільці, барна зона). Слід приділити увагу ергономіці (розміри столів,

проходи для відвідувачів чи офіціантів), а також нанести основні розміри;

– дві перспективні замальовки. Загальний вигляд інтер'єру у певній стилістиці (за вибором студента);

– авторська розробка деталі інтер'єру чи меблів (світильник, перегородка, стіл чи стілець, панно, декоративні панелі тощо) (рис. 4).

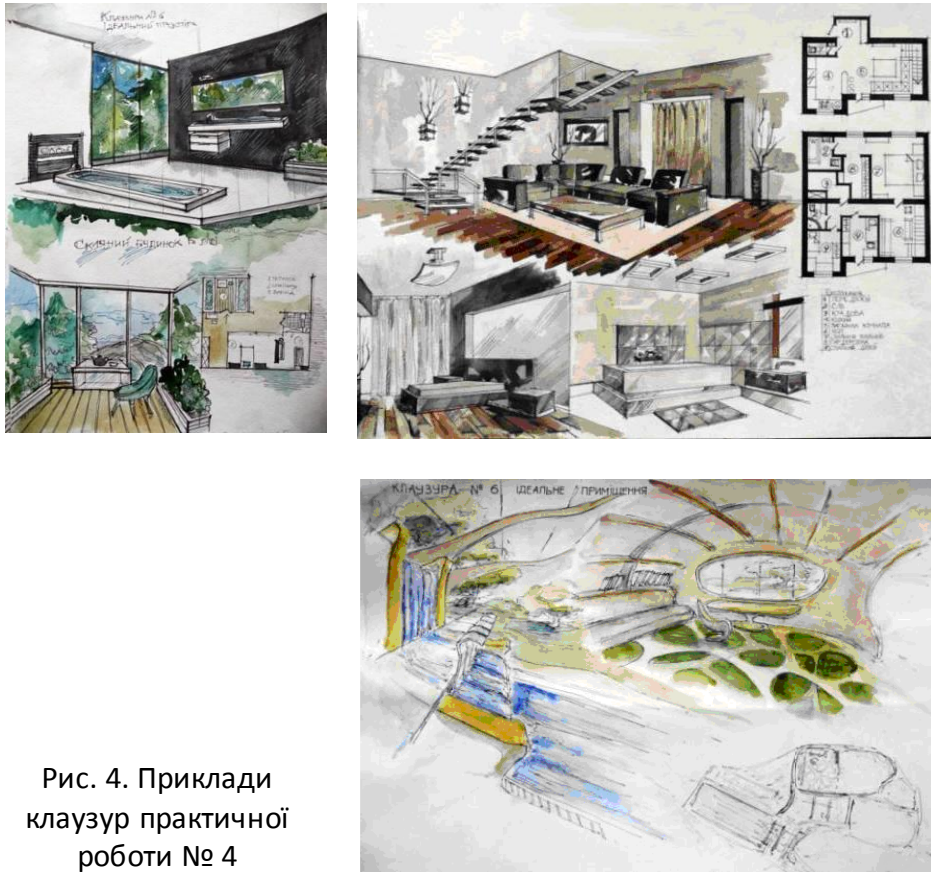

Рис. 4. Приклади
клаузур практичної
роботи № 4

5. Ідеальна квартира (перетікання просторів, залучення до інтер'єру природного середовища або штучно створеного озеленення). Дана практична робота розрахована на більш творче вирішення інтер'єру і має скоріше напрямок «архітектурної фантазії». На вибір студента це можуть бути інтер'єри житлових будівель, а саме простори індивідуальних будинків, квартир, приміщень для відпочинку чи творчості. Головна ідея роботи полягає у створенні певної комфортної атмосфери, композиційно-цікавих просторів.

Можливо фантазувати на тему:

– будинок на березі мальовничого озера з великими панорамними вікнами;

– будинок з відкритими терасами та каміном чи верандою;

– простір із застосуванням озеленення (вертикальне чи горизонтальне, використання фітостіни. При цьому одночасно

вирішується естетичні та кліматичні питання простору (очищення повітря та насичення киснем);

- зони відпочинку (криті басейни, spa-зони, домашні кінотеатри, акваріуми);

- зони-майстерні для творчості та інше.

Клазура виконується на аркуші формату А3 у довільній техніці і складається з наступних замальовок:

- план-схема простору чи приміщення з габаритними розмірами;

- не менше (можна більше) двох перспективних зарисовок із різних видових точок. Стилiстичне вирiшення залишається на вибiр студента (рис. 5).

6. Складові елементи та методичні рекомендації до виконання підсумкової роботи. Залікова клазула виконується на аркуші формату А2 і спрямована на поєднання та застосування усіх отриманих на попередніх практичних роботах знань.

У ході залікової клазури студенту потрібно розробити інтер'єр архітектурного об'єкту в цілому. Завдання (плани, висоти, стилістичний напрям) видає викладач. Робота виконується у довільній техніці та матеріалами на вибір студента і має містити наступні зарисовки:

- плани поверхів (I, II поверх) з розробленням функціонально-планувальної структури та нанесенням габаритних розмірів приміщень;

- не менш ніж чотири перспективних зарисовок приміщень різного функціонального призначення (кухня-їдальня, дитяча, спальня кімната, ванна кімната, кабінет, вітальня, сходи і таке інше).

Рис. 6. Приклади клазур практичної роботи № 6

Робота має бути виконана на високому графічному рівні (з проробкою деталей та відображенням оздоблювальних матеріалів) із написом, підписом та експлікацією до планів.

Стилістичні напрями, які можуть бути запропоновані студенту для вирішення підсумкової роботи: середньо-морський; еко-стиль; лофт; біоніка; кантрі; ар-нуво; скандинавський; англійський; футуризм; глазур; модерн; арт-деко; прованс; поп-арт; вінтаж; урбанізм; східний; мінімалізм (рис. 6).

Метод клаузур допоміг викладачам виявити здібних студентів на третьому курсі, які виконали цікаві в творчому плані роботи з вирішенням функціонально-планувальних та конструктивних задач.

Для досягнення мети для розкриття образу інтер'єру приміщення студенти застосовують різні графічні техніки та матеріали: акварель, гуаш, фломастери, гелеві ручки, лінери. Отже процес проектування побудований таким чином, що пошук архітектурної ідеї здійснюється за допомогою ескізу або клазури, а оформлення архітектурного креслення за допомогою архітектурного рисунка.

Висновки. Якість професійної підготовки студентів за напрямом «Архітектура та містобудування» значною мірою визначена рівнем розвитку творчих графічних умінь при виконанні архітектурного рисунку у вигляді клаузур, здатністю проводити аналіз з пошуку оригінальних художніх образів інтер'єрів приміщень різного призначення. Оволодіння навичками архітектурного рисунку надає значні можливості щодо формування у студентів готовності до творчої професійної діяльності, виховання креативного мислення, набуття досвіду раціонального вирішення проблем, виховання потреби у самовдосконаленні.

Література:

1. Бархин Б.Г. *Методика архитектурного проектирования: учебно-методическое пособие для вузов.-2-е изд., перераб. и доп.-М.: Стройиздат. 1982.-224с.,ил.*
2. Моменов Б. М. *Графические клаузуры, как способ развития творческих способностей учащихся // Молодой ученый. — 2016. — №8.2. — С. 75-77.*

3. Овчинникова Е.В., Зыков С.Н. Клаузура как источник проектно-художественных решений в дизайне // *Современные проблемы науки и образования*. – 2015. – № 2-2.;
4. Дущев М.В. Авторский эскиз как язык современного архитектора / М.В. Дущев // *ACADEMIA*. 2011, №2. С.24–32.
5. Генералова Е.М. Основы профессиональных коммуникаций. Графические средства: учебно-методическое пособие / Е.М. Генералова. – Самара: СГАСУ, 2014. – 112 с.
6. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Р. Арнхейм. – М. : Прогресс, 1974. – 392 с.: ил.
7. Архитектура и эмоциональный мир человека. – М. : Стройиздат, 1985. – 208 с.
8. Интерьер и оборудование квартиры: Практическое пособие / В.П. Покатаев. Изд. 2-е, перер. – Ростов Н.Д. : Феникс, 2005. – 416 с.
9. Курс лекцій із дисципліни «Основи інтер'єру» для студентів 3-го курсу за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» денної форми навчання / Уклад. Г.А. Негай, О.Г. Медончак. – Полтава: ПолтНТУ, 2014. – 115 с.
10. Лисициан М.В. Интерьер общественных зданий и сооружений / М.В. Лисициан. – М. : Стройиздат, 1973. – 248 с.
11. Раннев В.Р. Интерьер / В.Р. Раннев. – М. : Высшая школа, 1987. – 232 с.
12. Середюк И.И. Восприятие архитектурной среды / И.И. Середюк. – Львов : Высшая школа, 1979. – 202 с.
13. Чубарев Ф.Е. Организация внутреннего пространства зданий / Ф.Е. Чубарев. – К. : Будівельник, 1989. – 305 с.

УДК 72.012/013

Маслова С.А.,
старший викладач

Гончаренко В.,
студентка 1-го курсу

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

КОМПОЗИЦІЯ ЯК ЗАСІБ ГАРМОНІЗАЦІЇ ФОРМИ В АРХІТЕКТУРІ

У дослідженні розглядається композиція як засіб гармонізації форми в архітектурі, визначаються види архітектурної композиції, проводиться аналіз загальних композиційних властивостей будівельних споруд та їх розташування в просторі.